

Oponentský posudek

HUDCOVÁ, Eliška: „Báječný ročník“: *Život evangelických bohoslovců a farářů v období normalizace v jejich dnešních vyprávěních*. Diplomová práce. UK FHS, Katedra obecné antropologie, Praha 2010, 143 s.

Předložená diplomová práce má všechny náležitosti tohoto druhu textu. Práce je napsaná živým jazykem, s minimem stylistických lapsů a formálních pochybení. Poznámkový aparát splňuje požadavky, přiložené „ilustrační“ dokumenty odkazují na archivní zdroje, práci neschází seznamy zkratk i použitých pramenů a literatury. Hned v úvodu tak mohu konstatovat, že jde o práci velmi kvalitní.

Autorka si uložila několik úkolů, z mého pohledu jsou prioritní asi dva: „všední den evangelického bohoslovce a faráře“ v období, které sama nazývá „normalizace“ a vymezení se proti „totalitně historickému modelu“ popisu komunistické diktatury. V obou případech jde tedy o snahu postihnout limity diktatury, odmítnutí zjednodušeného „černobílého“ pohledu, v jednom momentě autorkou až vypointované do věty „represe komunistického státu vůči církvím i duchovním jsou obecně známé, ačkoliv ne jednoznačně ‘černobílé’.“ (s.119) Autorka také přiměřeně pracuje s nejnovější historickou, respektive sociologickou, literaturou vztahující se ke zkoumání kolektivní paměti a strategiím aktérů ve společnosti a to nejen v „diktaturách“.

V obecném shrnutí je práce přesvědčivá, okruh formulovaných otázek je relevantní a zajímavě zodpovídán. V konečném důsledku poukazuje na prostory „svobodného“ jednání v podmínkách běžně chápaných jako nesvobodné, zdůrazňuje místa, která i v takové době zůstávají do určité míry „nezasažená“, či vlastně povzbuzená. Velmi přesahná je pasáž o přechodu do nových poměrů po roce 1989, které prostor vymezené svobody „komplikují“ (parafrází školitele O. Matějky je to přechod „ze závětří do vichru“). Pochválit by bylo možné ještě celou řadu dalších věcí, včetně obecných pasáží o komunistické politice vůči církvím apod. Zde bych však připojil jednu výhradu.

Je to pocit, že cosi zůstalo nedořečeno. Ačkoliv je práce podle názvu primárně směřována k „životu“ bohoslovců a duchovních v dané době, více zde převažují pasáže obecnějšího charakteru, respektive zkoumání vztahů uvnitř sledované skupiny. Jako čtenář bych uvítal alespoň rozšíření kapitoly o farářské službě, obtížích i všednosti života v evangelickém sboru. Přece jen by toto výsostně zajímavé téma zasloužilo více než cca 8 stran z celého textu. Vždyť s ním úzce souvisí i autorčino odmítnutí totalitárního konceptu,

když zkoumá dobové požadavky na jedince a „dopady“ jejich přijímání i odmítání. A snad bych zaujal smířlivější stanovisko k historickým pracím 90. let, které podle mého soudu nebyly jen ovlivněny teorií totalitarismu, ale také pracovaly v situaci prvotního poznávání pramenů (a to tehdy obtížně získatelných). Nemyslím, že by většinou chtěly sugerovat „černobílý“ pohled, ale poukazovaly na druhou stránku do té doby převažujících pamětnických výpovědí a na tedy složitější realitu daného období, mj. dosud méně známé intence režimu vůči společnosti (církvím, opozici atp.)

Závěrem shrnuji, že práci považuji za velmi zdařilou a doporučuji k obhajobě a to jako výbornou.

V Praze dne 8. března 2010

Jaroslav Cuhra, Ph.D.